

այս ծանրակշիռ երկով, որում մէջէն կը ցոլան, վաստակաւոր Հեղինակին՝ Առաքել Պատրիկի հմտութիւնը, աշխատութեան պողպատեայ կամքն ու հայրենասիրութեան անսպառ խանդը:

Սերաստիոյ պատմութեան նուիրուած այս առաջին հսկայ հատորը, ունի տասներկու ընդհանուր բաժիններ, իրենց ենթաբաժանումներով: ճոխացած է նաեւ տասնհինգ քարտէսներով եւ բազմաթիւ լուսանկարներով:

Մեր նպատակի սահմանէն դուրս է, բնականաբար, ծանրանալ այս մեծագիր հատորի իւրաքանչիւր բաժանումին վերայ, յայտնաբերելու համար այն անգիր գանձերը, որոնք առատօրէն փռուած են անոր էջերուն մէջ:

Այս հոյակապ աշխատանքը, իր 880 էջերով, անտարակոյս յաւերժական կոթողն է Սերաստիոյ, որ կ'արձանագրէ Հայ անցեալի չքեղ պատմութիւնը, իր տեղագրական ու պատմական ծանօթութիւններով, հայ բնակչութեան փառքը կազմող արժէքներով, ժողովրդական բարքերով ու աւանդութիւններով: Հոն կը գտնենք նաեւ Սերաստիոյ 1915ի հերոսականը:

Հատորին էջերը դարձնելով, մեր աչքերու առջեւէն դիւցազնօրէն կը տողանցեն հին ու նոր պատմութեան բեմին վրայ յայտնուող գրեթէ բոլոր այն դէմքերն ու դէպքերը՝ որոնք ո'րեւէ ձեռով Սերաստիոյ քաղաքին հետ կ'աւերնչուին:

Մեծ հաւատարմութեամբ ներկայացուած է հոն հայ կեանքը՝ իր քաղաքական, ընկերային, եկեղեցական ու մշակութային ալյազան երեսներով, գործունեայ միութիւններով, կուսակցութիւններով ու վարժարաններով, յարանուանական բաժանումներով, եկեղեցիներով ու վանական հաստատութիւններով:

Եւ այս բոլորը՝ լուրջ բանասէրի մը գիտութեամբ եւ քննադատութեամբ գրուած, հաւաքուած կամ խմբագրուած: Տեղն է նշելու պարագայ մըն ալ. հակառակ որ պատմական Հեղինակը կ'ա-

յրի Հայրենիք եւ աշխատանքը կատարած է հոն, ներկայ գործը տպուած է Պէյրութ եւ հրատարակուած արեւմտահայերէն լեզուով:

Հատորին վերջին մասը նուիրուած է այն ահաւոր եղեռնին, որ հիմէն ցնցեց Սերաստիան եւ շրջակայ դաւառն ամբողջ: Այս մասին մէջ երեւան կը հանուին յատկապէս, նոյն շրջանակին մէջ կազմակերպուած տարագրութեան պատասխանատուները, ցեղասպանութեան թելադրիչներն ու գործադրող պարագլուխները բոլոր: Կը յաջորդեն հուսկ ինքնապաշտպանութեան գեղեցիկ դժբաղդներ, որոնց մէջ մեր ուշադրութիւնը կը դրաւ յատկապէս, հայ ազատագրական պայքարի ակնաւոր մարտիկ՝ Սերաստիոյ Արիւծը, Սերաստացի Մուրադը:

Այս առաջին հատորին մէջ կը պակսի, բնականաբար, պատմութիւնը ջարդերու ահաւոր փոթորիկէն ճողոպրած սերաստացի հայ բնակչութեան, որոնք աշխարհի չորս թեւերուն ցրուած, կը կերտեն նոր բոյներ, հայրենակցական նոր միութիւններ, անգամ մըն ալ մատնանշելու եւ համոզելու ներկայ մարդկութիւնը՝ թէ Հայը, հակառակ հազար անգամ խաչին վրայ անարգօրէն «խաչուած ըլլալու», գիտէ նաեւ վերստին յարութիւն առնելու գաղտնիքը, ունի անսպառ կորով՝ կանգուն մնալու դարերու աւերիչ յորձանքին դէմ, եւ իր հանճարի նախանձելի բեղնաւորութեամբ մասնակցելու՝ մարդկային մեծ ընտանիքին վրայ բարօրութեան նոր ու բացառիկ արշալոյսներ բանալու աշխատանքին:

Կը շնորհաւորենք ու կը գնահատենք մեծապէս «Համասերաստացի» վերաշինակ Միւրքեանը՝ այս դժուար, սակայն ազնիւ ու գերազանցատեղի ձեռնարկը, մաղթելով որ շուտով հրապարակ ելլէ նաեւ աշխատութեան լրացուցիչ երկրորդ հատորը:

Հ. ՏԱՃԱՏ ԵԱՐՏԸՄԵԱՆ

ՇՆՈՐՀԱԿԱԼՈՒԹԵԱՄԲ ՍՏԱՑԱԾ ԵՆՔ

ԱՐԵՂԵԱՆ ՄԱՆՈՒԿ. - Երկեր, 2. Երեւան, ՀՍՍՀ ԳԱ Հրատ., 1974, էջ 848:

ԱՐԱՆՀԱՄ ԿՐԵՏԱՑԻ. - Պատմութիւն (Քնն. բնագիր, ռուս. թրգ., յառաջաբան եւ ծանօթագրութիւններ՝ Ն. Կ. Ղորղանեանի): Երեւան, ՀՍՍՀ ԳԱ Հրատ., 1973, էջ 314:

ԱՐԱՆՀԱՄԵԱՆ ԷՂՈՒՄԵՐ. - Դաշնամուրային պիէսներ: Երեւան, «Հայաստան» Հրատ., 1974, էջ 28:

ԱՔԱՑԵԱՆ Ռ. - Կոմիտասական 1: Երեւան, ՀՍՍՀ ԳԱ Հրատ., 1969, էջ 260:

ԱՂԱՑԵԱՆ ՂԱԶԱՐՈՍ. - Երկերի ժողովածու, հտ. Բ.: Երեւան, «Հայաստան» Հրատ., 1973, էջ 356:

ԱՃԻՄԵԱՆ ԱԼ. - Խոհեր, խօսք՝ Յ. Թըլկուրանցու, Դաշնամուրի եւ հարուածային գործիքների նուագակցութեամբ: Երեւան, «Հայաստան» Հրատ., 1975, էջ 20:

ԱՆԴՐԻԱՍԵԱՆ ՌՈՒԲԵՐՏ. - Դաշնամուրային երկեր: Երեւան, «Հայաստան» Հրատ., 1974, էջ 96:

ԱՌԱՔԵԼԵԱՆ Բ. Ն. - Գառնի, II, Գառնիի հնագիտական արշաւախմբի 1951-1955 թթ. աշխատանքների արդիւնքները (Անտիկ ժամանակաշրջան) (ռուսերէն): Երեւան, ՀՍՍՀ ԳԱ Հրատ., 1957, էջ 96 + XXI նկար:

ԱՍԱՏՐԵԱՆ ՌՈՒԼԱՆԴ, ՉԱԽՄԱՆՉԵԱՆ ԼԵՒՈՆ. - Ֆուտպոլիստներ, Գնդակներ, Խաղեր: Երեւան, 1974, էջ 224:

ԱՍՏՈՒԱՄԱՏՐԵԱՆ Լ. - Երգում է Սովետական Հայաստանը: Մոսկուա, «Մուզիկա» Հրատ., 1974, էջ 116:

ԲԱՂՐԱՄԵԱՆ Ի. Բ. - Այսպէս է սկսուել պատերազմը: Երեւան, «Հայաստան» Հրատ. 1975, էջ 680:

ԲԱՅԲՈՒՐԵԱՆ Վ. Ա. - Թուրք-իրանական յարաբերութիւնները (1900-1914

թթ.): Երեւան, ՀՍՍՀ ԳԱ, Հրատ., 1974, էջ 392:

ԳԷՈՐԳԵԱՆ ՀԱՄԱԶԱՍԳ. - Ձայն տուր իմ քնար. Երգեր: Երեւան, «Հայաստան» Հրատ., 1974, էջ 64:

ԳՐԻԳՈՐԵԱՆ Գ. Հ. - Ներսիսեան Դպրոց (Համառօտ ակնարկ): Երեւան, «Հայաստան» Հրատ., 1975, էջ 128:

ԴԱԹԵԱՆ ՎԱՀԱԳՆ. - Երկերի ժողովածու երկու հատորով, հտ. Բ., Պիւմներ: Երեւան, «Հայաստան» Հրատ. 1975, էջ 288:

ԴԱՌՅԵԱՆ ՌԱԶՄԻԿ. - Կեղեղ բաց արա: Երեւան, «Հայաստան» Հրատ., 1975, էջ 336:

ԴՈՒԲԻՆՍԿԻ - ՄՈՒՆԱՉԷ Ի. - Շահուժեան: Երեւան, «Հայաստան» Հրատ., 1974, էջ 364:

ԵԱՐԱՄԼԱՆ ԳԷՈՐԳԻ. - Շարժեր: Երեւան, «Հայաստան» Հրատ., 1974:

ԶԱՐԵԱՆ ՌՈՒԲԷՆ. - Յուշապատում, Գիրք Ա.: Երեւան, «Հայաստան» Հրատ. 1975, էջ 536:

ԷՔԵՐՄԱՆ. - Զրոյցներ Գեօթէի հետ՝ նրա կեանքի վերջին տարիներին, 1823-1832, (Թրգ. Յ. Յակոբեան): Երեւան, ՀՍՍՀ ԳԱ Հրատ., 1975, էջ 756:

ԹՈՒՄԱՆԵԱՆ ՀԵՆՐԻԿ. - Ճակատագիր: Երեւան, «Հայաստան» Հրատ., 1975, էջ 264:

ԻՍԱՀԱԿԵԱՆ ԱԻԵՏԻՔ. - Երկերի ժողովածու, հտ. Գ.: Երեւան, «Հայաստան» Հրատ., 1975, էջ 480:

ԻՍԱՀԱԿԵԱՆ ԱԻԵՏԻՔ. - Լիւթ: Երեւան, «Հայաստան» Հրատ., 1974, էջ 30:

ԼԵՆԻՆ Վ. Ի. - Երկերի լիակատար ժողովածու, հտ. Ա, Բ.: Երեւան, «Հայաստան» Հրատ., 1974, էջ 792, 834:

ՂԱՆԱԼԱՆԵԱՆ ՅՈՎՀԱՆՆԵՍ. — Աւետիք Իսահակեան (Յուզեբ): Երեւան, «Հայաստան» Հրատ., 1975, էջ 56:

ԿԱՊՈՒՏԻԿԵԱՆ ՍԻԼՎԱ. — Երկերի ժողովածու, երկու հատորով, հտ. Բ.: Երեւան, «Հայաստան» Հրատ., 1975, էջ 512:

ՀՈՒՐԻՆԵԱՆ Փ. Խ. — Բարձրագոյն եւ միջնակարգ մասնագիտական կըրթութեան զարգացումը Սովետ. Հայաստանում 50 տարում: Երեւան, Պետ. Հմլտ. Հրատ. 1975, էջ 216 + նկարներ:

ՂԱԶԱՆԵՑԵԱՆ Վ. Ն. — Սովետական Հայաստանի գիւղացիութեան պատմութիւնը 1920-1929 թթ.: Երեւան, ՀՍՍՀ ԳԱ Հրատ., 1975, էջ 412:

ՂԱԶԱՐԵԱՆ Ա. — Մի նապաստակ ու երեք ձագ: Երեւան, «Հայաստան» Հրատ., 1974:

ՄԱՎԻՍԱԿԱՆԵԱՆ ՄԵԼԻՔ. — Երեք խմբեր: Երեւան, «Հայաստան» Հրատ. 1974, էջ 18:

ՄԱՐԳԱՐԵԱՆ ԱԼ. — Գործի բարբառը: Երեւան, Պետ. Հմլտ. Հրատ., 1975, էջ 568:

ՄԱՐԿՈՍԵԱՆ Ս. Ս. — Իմունիտետի բնականը Արարատեան երկրում XVII-XVIII դարերում, (Խմբ. Վ. Պարոտեան): Երեւան, «Հայաստան» Հրատ., 1975, էջ 176:

ՄԵԼԻՔԵԱՆ ՄԵԼԻՔ (ԴԵՆՈՒՇԿԱ). — Երկեր: Երեւան, «Հայաստան» Հրատ., 1974, էջ 212:

ՄԻՔԱՑԷԼԵԱՆ ՆԱՆՍԷՆ. — Կարօտի աշխարհ: Երեւան, «Հայաստան» Հրատ., 1975, էջ 244:

ՄԻՔԱՑԷԼԵԱՆ Վ. Ա. — Հայ-իտալական առնչութիւններ: Զննողական փաստաթղթերը Ղրիմա-Կարսի մասին: Երեւան, ՀՍՍՀ ԳԱ Հրատ., 1974, էջ 188:

ՄԻՔԱՐ ԳՕՇ. — Գիրք Դատաստանի, (հրատ. Խ. Քաղէոսեան): Երեւան, ՀՍՍՀ ԳԱ Հրատ., 1975, էջ 648:

ՄՈՒՐԱԴԻԱՆ ՀՐ. — Դերենիկ Դեմիրճեան (1877-1956), Բիրլինգրաֆիա: Երեւան, 1957, էջ 96:

ՄՈՒՐԱՑԱՆ. — Երկերի ժողովածու երեք հատորով, հտ. Ա.: Երեւան, «Հայաստան» Հրատ., 1975, էջ 648:

ՅԱԿՈԲԵԱՆ ԹԱԳՈՒՀԻ. — Նա սպասեց զարնան: Երեւան, «Հայաստան» Հրատ. 1974:

ՅԱՐՈՒԹԻՆԵԱՆ Ա. Հ. — ԲԱԼԻԿԵԱՆ Օ. Ս. — Սովետական Միութեան նաւատորմի ծովակալ՝ Յովհաննէս Ստեփանի Իսակով, փաստաթղթերի եւ նիւթերի ժողովածու (ռուս.): Երեւան, ՀՍՍՀ ԳԱ Հրատ., 1975, էջ 424:

ՆԱՂԴԵԱՆ ՍՏԵՓԱՆ. — Դպրոցական երգեր: Երեւան, «Հայաստան» Հրատ., 1974, էջ 56:

ՆԵՐՍԷՍ ՄՈԿԱՑԻ. — Բանաստեղծութիւններ (աշխատասիրեց՝ Ա. Գ. Դուրուխանեան): Երեւան, ՀՍՍՀ ԳԱ Հրատ., 1975, էջ 212:

ՇԱՀԻՆԵԱՆ ԱՆԴՐԱՆԻԿ. — Անխախտ բերկամութիւն: Երեւան, «Հայաստան» Հրատ., 1975, էջ 144:

ՇԱՀՈՒՄԵԱՆ ՍՏԵՓԱՆ. — Երկերի լիակատար ժողովածու հինգ հատորով, Ա. հտ. (1902-1907): Երեւան, «Հայաստան» Հրատ., 1975, էջ 480:

ԶԱՔՄԻՇԵԱՆ Վ. Հ. — Սիրուած երգեր, երգարան 1: Երեւան, «Հայաստան» Հրատ., 1971, էջ 192:

ՊԱՂԴԱՍԱՐԵԱՆ Է. — Հայկական պարեր. զիւրացրած փոխադրութիւն զանաժուրի համար: Երեւան, «Հայաստան» Հրատ., 1974, էջ 80:

ԶԱՀՈՒԿԵԱՆ Գ. Բ. — Ժամանակակից հայերէնի տեսութեան հիմունքները: Երեւան, ՀՍՍՀ ԳԱ Հրատ., 1974, էջ 588:

ՍԱԹՈՒՆՑ ԱՐԱՄ. — Երգեր եւ ռոմանսներ, զանաժուրի նուագակցութեամբ: Երեւան, «Հայաստան» Հրատ., 1975, էջ 96:

ՍԱՄՈՒԷԼԵԱՆ ԼՈՒԻՉԱ. — Շեքսպիրը եւ հայ գրական ու թատերական մշակոյթը, նախասովետական շրջան: Երեւան, «Հայաստան» Հրատ., 1974, էջ 660:

ՍԵԿԻՍՏՈՎ Վ. Ա. (ՆՄԲԵՐ.) — Մեծ կեղծիք պատերազմի մասին, (Թրգ. Բ.): Երեւան, «Հայաստան» Հրատ., 1975, էջ 496:

ՍԵՐԱՅԴԱՐԵԱՆ Տ. ԳԵՈՐԳ. Մ. ՎՐԴ. — Տոմարագիտութեան դասընթաց (Նըմորատիպ): Ս. Էջմիածին, ՌԵԻՍ — 1972, էջ 118:

ՍԵՒԱԿ ՊԱՐՈՑՐ. — Երկերի ժողովածու վեց հատորով. հատոր 4, Պոէմներ: Երեւան, «Հայաստան» Հրատ., 1973, էջ 328:

ՍԵՒԱՆ ՀԵՆՐԻԿ. — Դոննա Կատուն: Երեւան, «Հայաստան» Հրատ., 1975, էջ 16:

ՍՈՒՆԴՈՒԿԵԱՆ ԳԱՐԲԻԷԼ. — Երկերի ժողովածու երեք հատորով, հտ. Գ.: Երեւան, «Հայաստան» Հրատ., 1975, էջ 432:

ՍՏԵՓԱՆԵԱՆ ԳԱՌՆԻԿ. — Ուրուագիծ Արեւմտահայ թատրոնի պատմութեան: Երեւան, ՀՍՍՀ ԳԱ Հրատ., 1975, էջ 436:

ՎԱՂԱՐՇԵԱՆ ՎԱՂԱՐՇ. — Երկեր, երկու հատորով, հտ. Բ.: Երեւան, «Հայաստան» Հրատ., 1975, էջ 284:

ՔԻՇՈՅԵԱՆ ԱՐԱՔՍԵԱ. — Գիրք օրոյ: Երեւան, «Հայաստան» Հրատ., 1975, էջ 384:

ՕՀԱՆԵԱՆ ՀՐԱԶԵԱՑ. — Առաւօտ, Երգեր զպրոցականների համար, զանաժուրի ընկերակցութեամբ: Երեւան, «Հայաստան» Հրատ., 1974, էջ 20:

ՕՐՐԵԼԻ Լ. Ա. — Ընտիր երկեր, Դասաթուղթիւններ նեարդային համակարգի ֆիզիոլոգիայի մասին, (Թրգ. Ռ. Հ. Յարութիւնեան): Երեւան, ՀՍՍՀ ԳԱ Հրատ., 1974, էջ 440:

* * *

Անգլիական եւ իռլանդական լեզուներ: Երեւան, «Հայաստան» Հրատ., 1974, էջ 76:

Բանբեր Մատենադարանի, 11: Երեւան, 1973, էջ 440:

Երեւանի Պետական Համալսարան, Հայագիտական հետազոտութիւններ, Պրակ Ա.: Երեւան, 1974, էջ 432 + աղիսակներ:

Ժամանակակից Հայոց լեզուի բացատրական բառարան, հտ. Բ. (Կ-Մ): Երեւան, ՀՍՍՀ ԳԱ Հրատ., 1974, էջ 576:

Հայ ժողովուրդի պատմութիւն. հտ. Ե. (Նմբագրութիւն): Երեւան, ՀՍՍՀ ԳԱ Պոմ. Ինստ. Հրատ., 1974, էջ 732:

Հայ կոմպոզիտորների պիեսներ, կոմպոզիտոր եւ զանաժուրի համար: Երեւան, «Հայաստան» Հրատ., 1974, էջ 68 (խմբատիպ):

Հայագիտական հետազոտութիւններ, Պրակ Ա.: Երեւան 1974, էջ 432 + աղիսակներ:

Հայկական Արուեստ, Ա. Հին եւ Միջին դարեր: Երեւան, ՀՍՍՀ ԳԱ Հրատ., 1974, էջ 174 + լուսանկարներ եւ դրծանկարներ:

Հայկական Սովետական Հանրագիտարան, հտ. Ա.: Երեւան, ՀՍՍՀ ԳԱ Հրատ. 1974, էջ 720:

Հայկական Սովետական Սոցիալիստական Հանրապետութեան Սահմանադրութիւն (Հիմնական օրէնք) ՀՍՍՀ ութերորդ զուգարման Գերագոյն Սովետի չորրորդ սեսիայում ընդունուած փոփոխութիւններ: Երեւան, «Հայաստան» Հրատ., 1975, էջ 32:

ՀՍՍՀ ԳԱ, Արուեստի Ինստիտուտ — Մեսրոպ Մաշտոցի Անուան Մատենադարան, Հանրապետական Առաջին Գիտական կոնֆերանս՝ նուիրուած Հայ Արուեստի եւ շարտարապետութեան պրոբլեմներին: Զեկուցումների թեզեր: Երեւան, ՀՍՍՀ ԳԱ Հրատ., 1975, էջ 48:

ՀՍՍՀ ԳԱ, Հնագիտութեան եւ Ազգագրութեան Ինստիտուտ, Հայ Ազգագրութիւն եւ Բանահիւսութիւններ, 6: Երեւան, 1974, էջ 256:

Մերձաւոր եւ Միջին Արեւելքի երկրներ եւ ժողովուրդներ: 2. հատոր: Արաբական երկրներ: Երեւան, ՀՍՍՀ ԳԱ Հրատ., 1974, էջ 435:

Յովհաննէս Նաղաշեանի փայտարուեստը: Երեւան, «Հայաստան» Հրատ., 1974, էջ 64:

Նոր ձայներ (կազմեցին եւ խմբագրեցին՝ Լ. Ծ. Դուրեան, Հ. Թ. Կարճիկեան): Երեւան, «Հայաստան» Հրատ., 1975, էջ 256:

Շեքսպիրական (խմբագրութեամբ՝ Ռ. Զարեանի, հտ. 4): Երեւան, ՀՍՍՀ ԳԱ Հրատ., 1974, էջ 418:

Պուշկինին հայ բանաստեղծներէց: Երեւան, ՀԿԿ Կենտկոմի Հրատ., 1974, էջ 112:

Ռուս-Հայերէն դարձուածաբանական բառարան (խմբ. Մեղքումեան Ռ. Լ. եւ Պօղոսեան Պ. Մ.): Երեւան, 1975, էջ 616:

Ճրանսիական ժողովրդական հէքիաթներ (ռուսերէնէ թրգ. Զ. Ղազարեան): Երեւան, «Հայաստան» Հրատ., 1974, էջ 260:

* * *

ԱձէՄեԱն ԳեՈՐԳ. - Յաւերժական ճանապարհ: Պէյրուսթ, Համազգայինի վ. Սէթեան տպ., 1975, էջ 352:

ԱՅԱՆԵԱՆ ՅՈՎՀ. - Գարուն ամբան մէջ: Պէյրուսթ 1975, էջ 100:

ԱՆԴՐԻԱՍԵԱՆ Վ. - Նոր Զուղայի Ս. Կատարինեան Աղգային Երկսեռ Որբանոցները: Նոր Զուղա 1974, էջ 100:

ԱՐՍԼԱՆԵԱՆ ՄԱՐԻ. - Փունջ մը քերթումներ: Պէյրուսթ, տպ. Մշակ, 1971, էջ 32:

ԳԱՐԱԼԷՔԵԱՆ ԱԶՆԻԻ. - Անվերջակէտ ճամբորդութիւն: Պէյրուսթ 1974, էջ 48:

ԳԵՂԱԿ ԳԵՂԱՄ. - Մտքի սանձակոծ երկվորը: Պէյրուսթ 1973, էջ 136:

ԳԵՂԱԿ ԳԵՂԱՄ. - Ռազմերդեւածայն: 1974, էջ 136:

ԴԱԽԵԱՆ Հ. - Կարդա Գրիր. Այբբենարան, Ա. մաս: Թեհրան, 1965:

ԻՌԵԱՆՏԻՍ ԽՕՍԷ. - Մարթին Ֆիէո Կաւչոն եւ Մարթին Ֆիէոյի վերադարձը. (թրգ. Ս. Գալայճեան): Պուէ-

նոս Այրէս, տպ. Արարատ, 1965, էջ 288:

ԷՎԵՐԵԿԼԵԱՆ Յ. ԴԱԽԵ. - Թատերաշուէր եւ նիւթեր Լիբանանահայ Թատրոնի պատմութեան: Պէյրուսթ, տպ. Սեւան, 1971, էջ 232:

ԹՈՐԵԱՆ ԱԼԻՍ. - Թաղ Մեծն Կիւրոսի: Պէյրուսթ, տպ. Սեւան, 1959, էջ 108:

ԹՈՐԵԱՆ ԱԼԻՍ. - Մանկութիւնս առանց դարունի (Ականատեսի վկայութիւններ Իզմիրի աղէտէն): Պէյրուսթ, տպ. Ատլաս, 1975, էջ 168:

ՄԻՆԱՍԵԱՆ Մ. - Միհրան Թումանյան. Յուշամատեն: Նիւ Եորք 1974, էջ 120:

ՄԻՆԱՍԵԱՆ Լ. Գ. - Նոր Զուղայի տղապարանն ու իր տպագրած գրքերը (1636-1972): Նոր Զուղա, տպ. «Ս. Ամենափրկիչ» վանքի, 1972, էջ 176:

ՄԻՆԱՍԵԱՆ Լ. Գ. - Երգերի մի նոր փունջ: Նոր Զուղա, տպ. Ս. Ամենափրկիչ վանքի, 1973, էջ 60:

ՄԻՆԱՍԵԱՆ Լ. Գ. - Փերիայի հայ աշուղները: Թեհրան, տպ. «Մողեբն», 1964, էջ 250:

ՅԱԿՈԲԵԱՆ ԵԴ. - Կոմիտասի հմայքին տակ: Պէյրուսթ, Շիրակ Հրատ., 1972, էջ 192:

ՍԵԻԱՆ ԵՐՈՒԱՆԴ. (ՃԻՐԱՀԵԱՆ). - Հայերէն լեզուի ուղղագրութեան համառոտ բառարան: Իսթանպուլ, Հրատ. Էսսեան Ս. Միութեան, թ. 10, 1974, էջ 128:

ՏԱՍՆԱՊԵՏԵԱՆ ՀՐԱՋ. - Ո՞վ է դաշնակցականը: Պէյրուսթ, Համազգայինի վահէ Սէթեան տպ., 1975, էջ 60:

ՊՈՂԱՐԵԱՆ ԳՐ. . Այնթապականք, Բ., Մահարձան: Պէյրուսթ, տպ. Ատլաս, 1974, էջ 752:

Գէորգ Կակոսեան: Պէյրուսթ, տպ. Սեւան, 1974, էջ 176:

Կրօնի դասեր: Հրատ. Բերիոյ Թեմի Ուսումնական Խորհուրդի, Գիրք Ա-Ը, Ժ: 1972:

Հ. Կ. Ե. Մ. ի «Էտրոս Աղամեան» Թատերախումբ, Ա. հնգամեակ: Պէյրուսթ, 1956: